

MIROLJUB

GODINA: XXVI.

SOMBOR, 2023.

BROJ 2 (102)

ISSN 1452-5976

DRUŽENJEM ČUVAMO SVOJE KULTURNO NASLEĐE

Poštovani čitatelji, pred vama je 102. broj »Miroljuba«. Preživio sam, što bi se reklo, »vatreno kršenje« kada je u pitanju prvi broj ovog časopisa koji potpisujem kao glavni i odgovorni urednik.

Priznajem, nije bilo lako, posebno stati pred ljude na 89. Prelu i predstaviti novi broj.

- Hoće li im se svidjeti?
- A što ako sam nešto pogriješio?
- Jesam li izabrao dobre fotografije?

Bila su samo neka od pitanja koja su mi prolazila kroz glavu. Nakon predstavljanja

novog broja i aplauza podrške shvatio sam da su s oduševljenjem prihvatili novi broj, što su potvrdili i komentari nakon izvjesnog vremena.

Posebno se moram zahvaliti lektorici **Ivani i Srđanu** koji radi prijelom časopisa na strpljenju, na savjetima i na razumijevanju što sam u želji da broj bude savršen možda malo više zahtijevao.

U ovom 102. broju akcent je stavljen na druženje i aktivnosti Društva s najmlađim članovima, jer druženje je jedan od načina da se sačuva kulturno naslijeđe.

Folklorna i dramska sekcija su gostovale, u Domu su ugošćeni gosti iz Kraljevice, održana je promocija knjige, punom parom radi tamburaška sekcija, kao i folklor za naše najmlađe sugrađane.

Škola hrvatskog jezika imala je brojne aktivnosti, a sve o njima možete pročitati na stranicama koje slijede.

Trudit ćemo se i dalje u časopis unositi promjene i da u njemu možete pročitati zanimljive stvari, kao i izvještaje o radu Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor«. Za dozu smijeha tu je naša »Smiješna strana«, u zdravstvenom kutku kroz sve brojeve do sada mogli ste naučiti mnogo toga, a za sve ljubitelje sporta tu je i naš sportski kutak.

Nadam se da ćete uživati u čitanju i ovog broja.

Marko Lončar

MIROLJUB (izlazi četiri puta godišnje)

List Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor«,
25000 Sombor, Venac Radomira Putnika 26, Tel.: 025/416-019

Uredništvo:

Marko Lončar, glavni i odgovorni urednik lista;
Alojzije Firanj, zamjenik glavnog urednika;
Ivana Petrekanić Sič, lektorica/korektorica;
Vesna Čuvardić, izbor fotografija;
Srđan Varo, tehnički urednik i prijelom teksta.

Zoran Čota,
Emil Antunić,
ing. Mata Matarić,
Šima Raič,
Bojana Matarić.

List je registriran u Ministarstvu kulture i informiranja Republike Srbije, broj 2583/2.2.1998.

Web: www.hkudvladimirnazor.com E-mail: vnazor@sbb.rs

E-mail(urednik): loncar.marko92@gmail.com

Telefon(urednik): 0631089658

Tisak: Galaksijanis, Lukovo

Naklada: 300 primjeraka

ODRŽANO 89. VELIKO BUNJEVAČKO-ŠOKAČKO PRELO

Nakon niza organiziranja Prele u nepredviđenim situacijama, konačno nam je omogućeno da Prelo bude kao nekad, prije korone. Prionuli smo na posao oko organizacije 89. Velikog bunjevačko-šokačkog prela. Zakazan je termin održavanja za 18. veljače ove godine. Po Statutu Društva, za organizaciju ove manifestacije nadležan je Izvršni odbor.

Odluka IO je bila da se po popularno niskoj cijeni od 2.000 dinara prodaju ulaznice i da svi, osim pozvanih gostiju, plaćaju ulaznice bez obzira jesu li članovi uprave ili sudionici programa. Na sjednici Upravnog odbora održanoj 24. siječnja članovi UO iz folklorne sekcije su odbili nastupiti u programu s obrazloženjem da do sada nisu plaćali karte.

Većina članova Upravnog odbora je odlučila da se odluka organizatora treba ispoštovati, u suprotnom će imati dalekosežne posljedice u organizaciji rada Društva u cjelini.

Tako smo imali situaciju da su folklorashi igrali u Beregu, a mi u Hrvatskom domu pjevali. I to je »Nazor« doživio i preživio, želimo da se to ne ponovi.

Inače, na ovogodišnjem Prelu bilo je stotinjak osoba u polu punoj dvorani.

Konstatirano je da je ovo bilo jedno od rijetkih Prele s pozitivnom bilancom. Ambijent u dvorani je bio prilično isti kao i program

koji smo vodili – tradicionalan, jedino što je odskakalo od ove konstatacije je zapažen nastup tamburaškog sastava »Ravnica« iz Subotice pod vodstvom **Emila Antunića**. Preljska večera je bila tradicionalno dobra. Tijekom programa promoviran je novi broj lista »Miroljub«.

Pozivu su se odazvali i došli na Prelo uglednici iz hrvatske diplomacije, Grada Sombora, HNV-a, NIU »Hrvatska riječ«, R. Hrvatske i predstavnici hrvatskih udruga kulture iz grada i okolice.

Unatoč situaciji, gosti i prisutni na Prelu su bili zadovoljni, nadamo se da će ubuduće Prelo biti kako se i zove – Veliko prelo.

Mata Matarić, predsjednik

OSTVARENI PRIHODI OD APLICIRANJA NA NATJEČAJE I JAVNE POZIV U 2022. GODINI

U 2022. godini, od ukupno ostvarenih prihoda od 5.804.540,00 dinara, iznos od 5.060.205,34 ostvaren je podržanim projektima i javnim pozivima na koje se apliciralo. U postotcima to iznosi 87,17%.

- Prihodi od Grada Sombora su 1.180.000,00 dinara (23,32%).
- Prihodi od Autonomne Pokrajine Vojvodine su 210.000,00 dinara (4,15%).
- Prihodi od Ministarstva kulture i informiranja R. Srbije su 800.000,00 dinara (15,80%).
- Prihodi od Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH su 1.323.960,84 dinara (26,16%).
- Prihodi od HNV-a, ZKVH-a, Osječko-baranjske županije su 105.000,00 dinara (2,07%).
- Prihodi od donacija iz inozemstva su 206.987,77 dinara (4,10%).
- Prihodi od Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU Republike Hrvatske su 1.234.256,73 dinara (24,40%).
- Za sve projekte su podnesena izvješća o utrošku odobrenih sredstava u određenom roku.

Marija F. Matarić

POSJETA KUD-A LANTERNA

Članovi Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor«, na čelu s predsjednikom **Matom Matarićem**, ugostili su u Hrvatskom domu članove Kulturno-umjetničkog društva »Lanterna« iz Kraljevice.

»U cilju razmjene KUD-ova i povezivanje s matičnom zemljom Hrvatskom, s radošću smo se družili s članovima HKUD-a 'Vladimir Nazor'. U vrlo zanimljivom i emotivnom susretu domaćini su nas upoznali sa životom i radom vojvođanskih Hrvata kroz povijest do današnjih dana«, poručili su iz KUD-a »Lanterna«.

Ovom prilikom KUD »Lanterna« održalo je kraći koncert u Hrvatskom domu.

Marko Lončar

»KOKICA BAL POD MASKAMA«

Poslije dugog niza godina, na inicijativu **Jolike Raič** i **Antuna Kneževića – Antike**, u Hrvatskom domu organiziran je »Kokica bal pod maskama«.

Pripreme su počele još dan ranije. Okupili smo se i stari i mladi, folklorashi i svi smo donijeli nanizane kokice na koncu i ukrašavanje velike dvorane moglo je početi. Upletena je kruna koja je stajala na pozornici, a s ostalim kokicama se ukrasila pozornica. Bilo je tu i balona za ukrašavanje. Poslije završenog

kićenja slijedilo je druženje koje potrajalo do iza ponoći.

Došla je i večer »Kokica bala«, dvorana se polako punila, maske su bile raznovrsne – od vještice, liječnika, časne setre, medicinske sestre, kuharice, mački pa do beba u pelenama, žena u spa centru, šumske vile, Aladina, Zoroa, mafijaša, bubamara... Sudionika je bilo iz Brega i Šantića.

Bilo je organizirano i natjecanje, izabralo se nasumce tri mješovita para. Muškarcima su bile povezane oči, a oko struka na dugačkom kanapu je visio krumpir koji su morali klatiti i po navođenju para hodajući su morali srušiti bocu ispred sebe.

Bile su proglašene tri najoriginalnije maske. Prvo mjesto je pripalo ženi u spa centru, drugonagrađena je bila šumska vila, a treća gatar.

Bilo je tu glazbe, ica i pića, a druženje je potrajalo do kasno u noć.

Pripremila: *Jolika Raič*

UČIMO FOLKLOR – ČUVAJMO TRADICIJU

Ponovno je aktivna mala škola folkloru u Hrvatskom domu. Probe su počele u veljači 2023., a broj polaznika se na svakoj probi povećava. Malu školu folkloru mogu pohađati djeca od 4 godine na dalje. Školu vodi **Ljiljana Šprajcer**, a svoje dugogodišnje iskustvo i znanje, na stručan način, prenosi polaznicima.

U prostorijama Hrvatskog doma osigurani su dobri uvjeti za još jednu školu, ovog puta folkloru, i pozivamo roditelje da upišu svoje mališane.

Probe se održavaju svakog petka od 19 i 30 do 20 i 30 sati, u prostorijama Hrvatskog doma.

Marija F. Matarić

PROMOCIJA KNJIGE

SALAAŠAR

*Trišnja u cvatu,
žito u dolu,
žabino cviče,
prvi lepur,
iznad zelenog žita,
što sam ga svakog prolića vačo,
da bi kadgod i ja bogat bijo!*

*Inkab,
bogastvo je moje
sićanje na salaš mali!*

*U Bačkoj ravnici,
na ataru našem,
nako prašnjavi,
u dolu ležeć,
pod onim jorgovanom,
zdravo izđikanim,
što svakoj curi,
miris taj,
u prolazu mami pogled.*

*E to je lipota,
našeg šora...*

Ivan Tumbas

Promocija knjige poezije **Ivana Tumbasa** pod nazivom »Stešćalo se« održana je 28. travnja u Maloj dvorani HKUD-a »Vladimir Nazor«.

U pitanju je knjiga koja sadrži oko 100 pjesama na bunjevačkoj ikavici, a kako sam autor kaže poeziju piše od djetinjstva.

Program na promociji upotpunio je nastup pjevačke sekcije HKUD-a »Vladimir Nazor«.

Marko Lončar

TAMBURAŠKA SEKCIJA

Od prošle godine s radom je počela nova grupa tamburaške sekcije u Hrvatskom kulturno-umjetničkom društvu »Vladimir Nazor« u Somboru.

S mnogo entuzijazma i laganim koracima, uz prof. **Marinu Kovač** i **Emila Antunića** svladane su tajne muziciranja na tamburi. Poslije dvadesetak sati marljivog rada, našim domom utorkom od 18,30 sati mogu se čuti prekrasne melodije naših pjesama i igara, stoga pozivamo i nove učenike, buduće tamburaše da nam se pridruže.

Učiti svirati nije lako, ali uz malo truda dobivate osobni doživljaj koji se ne može usporediti s bilo kojim drugim užitkom, a to vam mogu potvrditi naši tamburaši koji već uživaju u biranim notama, skladnim harmonijama i lepršavim bojama koje samo tambure mogu pružiti.

Usporedo s ovom grupom koja broji 12 učenika starosne dobi od deset godina pa naviše, povremeno se sastaje i grupa tamburaša koji

su već završili glazbene škole ili su pri kraju glazbenog obrazovanja. S ciljem detaljnijeg pristupa narodnoj glazbi Vojvodine, Slavonije, Dalmacije, Šumadije, Mađarske i Rumunjske, obrađuju se poznate pjesme i igre, ali s osvrtnom na stil i ukrase koji karakteriziraju način izvođenja glazbe određenog podneblja, kako bi slušatelji odmah prepoznali čija se glazba izvodi.

Uskoro očekujemo prvi javni nastup naše mlade grupe uz pomoć iskusnijih kolega, te se revnosno spremamo i očekujemo vas u našem domu na koncertu, a i u školi tambure.

Priredio: *Emil Antunić, pročelnik tamburaške sekcije*

FOLKOR

Folklorna sekcija Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor« odazvala se 22. travnja pozivu Hrvatskog kulturnog društva »Napredak« iz Viteza i po prvi put nastupila s Bunjevačkim igrama na koncertu u Hrvatskom domu u Vitezu, BiH.

Koncert se tradicionalno organizira povodom Dana općine, blagdana Uskrsa i župe sv. Juraj.

Naši folklorasi su se prvo predstavili s bunjevačkim parovnim igrama, a potom i igrom »Bunjevac«.

U ime domaćina – HKD-a »Napredak« srdačno su nas dočekali predsjednica Društva Gordana Mišković, koreograf folklorne sekcije Zoran Kupreškić i mnogi drugi.

Nakon uspješno održanog koncerta, domaćini su ugostili »Nazorovce« večerom i zabavom u prostorijama HKD-a »Napredak«. Glazba, pjesme i dobro raspoloženje trajali su duboko u noć. Narednog dana, 23. travnja, blagdan sv. Jurja, zaštitnika župe Vitez, domaćini i naši folklorasi su proslavili defileom u narodnim nošnjama, a potom je uslijedila svečana sv. misa koju je predvodio fra Velimir Bavrka, župnik župe Vitez.

Nakon prigodnog ručka naši »Nazorovci« su krenuli put Sombora.

Srdačno gostoprimstvo domaćina i ljepote grada Viteza urezali su lijepe uspomene u sjećanje, a naše folklorase osobito veseli činjenica da se trud i rad isplati jer je i brojna publika pozitivno ocijenila nastup.

Stekli smo nove prijatelje i uspostavili suradnju naših udruga, a za to je najviše zaslužan konzul RH u Vitezu Stipan Medo te mu se ovim putem u ime HKUD-a »Vladimir Nazor« zahvaljujemo.

Priredila: *Valentina Džinić*

DRAMSKA SEKCIJA

Dramska sekcija Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor« gostovala je u Stražnjevcu s dvije predstave. U pitanju su »Oporuka« Giacomoa Puccinija, a u obradi V. Kljakovića iz Splita i »Prosidba« Antona Pavlovicha Chekhova, obje u režiji mlade Lee Jevtić.

Tim povodom kontaktirali smo pročelnika dramske sekcije Zvonimira Lukača, koji je s nama podijelio dojmove s gostovanja.

»Poslije dugog puta stigli smo u Stražnjevac gdje nas je dočekaio domaćin Miroslav Prohtek s još nekoliko članova Društva. Nakon dočeka obišli smo njihove etno kuće, gdje smo saznali više o mjestu u kojem boravimo. Nakon kraćeg odmora, u njihovom Domu odigrali smo obje predstave, 'Oporuku' i 'Prosibu'. Publika i domaćini nisu krili svoje oduševljenje, a naša dramska sekcija dobila je sve pohvale i veliki aplauz. Sljedećeg dana, prilikom opraštanja s domaćinima, dali smo jedni drugima obećanje da ćemo produžiti dalju suradnju i naše susrete«, rekao je Lukač.

Na gostovanju u Stražnjevcu igrali su: Jolika Raič, Jelena Knežević, Sofija Vuković, Dušan Esapović, Danilo Grbić, Filip Računica i Zvonimir Lukač, a s

glumačkom ekipom putovala je i rediteljica Lea Jevtić.

ISPRAVKA

U 99. broju »Miroljuba«, u tekstu o dramskoj sekciji, provuklo se nekoliko grešaka.

– U Sonti za glumca večeri proglašena je Klara Oberman, a ne Dušan Esapović.

– Dramska sekcija u Županji je nastupila na ljetnoj pozornici na »Županjskom kazališnom ljetu 2022.«, tu se nisu dodjeljivale nagrade, a »Dani Vanje Dracha« se održavaju u Bošnjacima u listopadu.

– U Slavonskom Brodu se ne dodjeljuju nagrade za glumca večeri. Dramska sekcija je nominirana u sljedećim kategorijama: najbolja predstava, najbolja scenografija, najbolja kostimografija i Danilo Grbić je ušao u nominaciju za najbolju sporednu mušku ulogu. Na kraju festivala Dušan Esapović je dobio nagradu za sporednu ulogu, a Lea Jevtić za najbolju režiju.

Složite
kockice
u odgoju
VAŠE
DJECE

ŠKOLSKA
2023./24.

IZBORNI
PREDMET
HRVATSKI JEZIK S
ELEMENTIMA NACIONALNE
KULTURE

Svaka škola je u obvezi ponuditi
anketni list na kojem možete izabrati
Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.
Ako se prijavi dovoljan brojčenika, škola će organizirati nastavu.

Škole koje su do sada iskoristile tu mogućnost:

OŠ „Ivan Goran
Kovačić“
SONTA

OŠ „Moša Pijade“
BEREG

OŠ „Aleksa Šantić“
VAJSKA

OŠ „Ivo Lola Ribar“
PLAVNA

OŠ „Bratstvo i
jedinstvo“
BEZDAN

OŠ „Srijemski Front“
SOT

OŠ „Boško
Pakovljević – Pinki“
SRIJEMSKA
MITROVICA

OŠ „Jovan Popović“
SRIJEMSKA
MITROVICA

OŠ „Jovan
Jovanović Zmaj“
SRIJEMSKA
MITROVICA

OŠ „Sveti Sava“
SRIJEMSKA
MITROVICA

OŠ „22. oktobar“
MONOŠTOR

Hrvatski dom
SOMBOR

OŠ „Pionir“
ŽEDNIK

Više informacija potražite na broj 0646590832.

RADIONICA IZRADE MASKI ZA MASKENBAL

Za ovogodišnji maskenbal učenici »naše škole« pripremali su se na satima Hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. U dva nastavna termina napravili su maske po vlastitom izboru, od različitih materijala, pa i onih recikliranih. Izbor je bio u trendu aktualnih događanja pa se tako našla i maska za izvođače pjesme »Mama ŠČ«.

Marija F. Matari

MASKENBAL U »NAZORU«

Tradicionalni običaji – maskenbal i »Saranjivanje begeša« priređeni su 21. veljače ove godine. U program su po drugi put uključeni učenici »naše škole«. Prvi put je to bilo 2020. godine pa je bila stanka zbog korone. U programu su sudjelovala i djeca koja su u drugim aktivnostima Doma. U različitim maskama prikazali su se pojedinačno, a voditeljici programa odgovarali na zanimljiva pitanja. Pogledali su i običaj »Saranjivanja begeša« koji je održan nakon maskenbala.

Marija F. Matari

IZRADA ZIDNOG LEKSIKONA POLAZNIKA HRVATSKE NASTAVE U SOMBORU

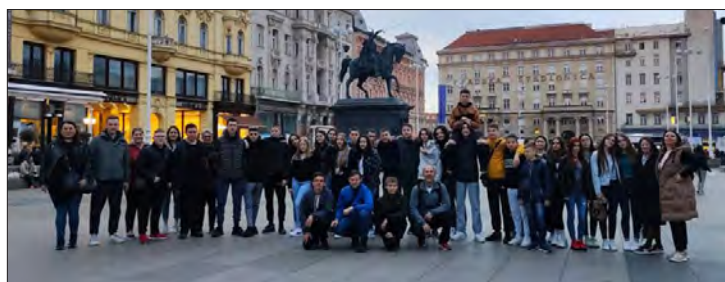
Učenici su počeli pripreme za izradu zidnog leksikona polaznika hrvatske nastave u Somboru, tako što su ispunjavali upitnik,

pojedinačno se slikali i osmislili naslov i raspored slika i tekstova koji će biti zalijepljeni na plakat i izloženi u učionici.

Marija F. Matarić

MATURALNO PUTOVANJE U ZAGREB, SINJ I SPLIT

Po programu i u organizaciji Odbora za obrazovanje pri Hrvatskom nacionalnom vijeću u RS organizirano je maturalno putovanje za učenike osmih razreda osnovnih škola, koji pohađaju cjelovitu nastavu na hrvatskom jeziku i slušaju izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Od 12. do 15. travnja učenici su bili u Zagrebu, Sinju i Splitu.

Iz »naše škole« na putovanje je išao **Dario Pekanović**, uz učenike iz Monoštora, Berega, Đurđina, Male Bosne i Subotice.

Prva dva dana maturanti su boravili u hrvatskoj prijestolnici – Zagrebu, gdje su imali prigodu upoznati povijesnu jezgru grada, obići Muzej iluzija, Tehnički muzej »Nikola Tesla« te Park Maksimir i Zoološki vrt Grada Zagreba. Uslijedio je posjet Gradu Sinju – Muzeju Sinjske alke, Svetištu Gospe Sinjske i utvrdi Kamičak. Drugi dio putovanja učenici su proveli u Splitu gdje su uživali u razgledanju grada panoramskim autobusom te obišli splitske znamenitosti.

Predsjednica Odbora za obrazovanje **Nataša Stipančević**, koja je bila na putovanju, izjavila je:

»Maturalna putovanja koja HNV organizira dulji niz godina za učenike nastave na hrvatskom jeziku iznimno su važna kako bi se naša djeca upoznala i povezala sa svojom matičnom domovinom, doživjela njezine ljepote i povijest, a pritom njegovala zajedništvo među sobom koje će se nastaviti u srednjoj školi. Sve bi to bilo teško izvodljivo bez podrške institucija i pojedinaca iz Republike Hrvatske. Velika hvala ravnateljici Učeničkog doma Marije Jambrišak **Josipi Galić** iz Zagreba i ravnatelju Učeničkog doma Split **Mladenu Kamenjarinu** koji su osigurali besplatan smještaj našim osmašima te gospodinu **Goranu Ugrinu** i Gradu Sinju na njihovom gostoprimstvu.«

Marija F. Matarić

NA MEĐUNARODNOM LIKOVNO-LITERARNOM NATJEČAJU ZA DJECU U ISERLOHNU (NJEMAČKA) SUDJELOVALI SU I UČENICI »NAŠE ŠKOLE«

Na natječaju za djecu koji organiziraju umjetnici iz R. Hrvatske **Ankica i Ante Karačić**, u Njemačkoj, sudjelovali su po šesti put i učenici »naše škole«. Ove godine tema je bila »Drvo / mudrost-znanje – križ-stablo«. Među 1.500 radova iz 150 škola od 200 nastavnika iz deset zemalja, među nagrađenima je i bio i naš polaznik **Ilija Firanj** u kategoriji 1-III razred.

Pozivamo roditelje da svoju djecu dovedu u Hrvatski dom, u »našu školu« gdje u Somboru mogu izučavati izborni predmet Hrvatski jezik s

elementima nacionalne kulture, a više o tome mogu pročitati i na FB stranici HKUD »Vladimir Nazor« Sombor, te u prijemnom Uredu od ponedjeljka do četvrtka, od 18 do 20 sati.

Marija F. Matarić

OPĆINSKO NATJECANJE U RECITIRANJU

Općinsko natjecanje u recitiranju više uzrasta koji su bili podijeljeni u tri grupe održano je 1. ožujka. Sudionika je bilo 108, a natjecanje je održano u Kulturnom centru »Laza Kostić« u Somboru.

Sudjelovala su djeca iz više osnovnih škola, a naše Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« je predstavljala Mirjam Firanj, učenica četvrtog razreda OŠ »Bratstvo Jedinstvo«.

Mirjam je polaznica predmeta Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, stoga je na ovom događaju recitirala pjesmu »Hrvatski jezik« autora Vladimira Nazora, čije ime nosi i naše kulturno-umjetničko društvo.

Mirjam je bila osobito ponosna i punog srca zato što je baš ona odabrana da predstavi Hrvatski dom. Uživala je

pripremajući se za natječaj. Oduševilo je što je bilo toliko mnogo učenika, a ona je bila ta koja nije recitirala isključivo na srpskom jeziku. Osim toga uživala je u druženju sa svojim vršnjacima i što je mnogo njih upoznala. To je bilo jedno divno iskustvo.

Privedila: *Nataša M. Firanj*

HRVATSKI JEZIK

*U tebi sam vijek svoj proživio,
Drevni i lijepi jeziče Hrvata;
Rođen na morskom pragu tvojih vrata,
Polako sam te, uz trud, osvojio.*

*Povede ti me i gdje nisam bio.
Na vrhu gore i na kraju gata,
U kolibici, u kući od zlata
Svuda je meni glas tvoj žuborio.*

*Htio sam biti glazbalo na kome
Zvuče ko žice, mirišu ko cvijeće
Rojevi riječi u govoru tvome.*

*Pa, uzdignut nad zipkom i nad grobom,
Da u tebi dišem i da živim s tobom,
I onda, kad me više biti neće.*

Vladimir Nazor

UJED KRPELJA I LAJMSKA BOLEST

Pripremila spec. dr. master med. Marija P. Mandić rođena Matarić

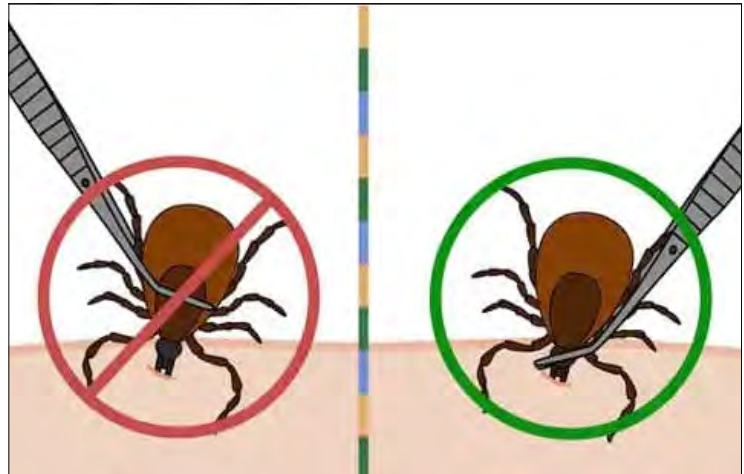
Kako je došlo proljeće i ljudi sve više odlaze u prirodu veoma često se čuje kako je nekoga ujeo krpelj. Također, u većini slučajeva vlasnici pasa primijete ovog parazita na svom ljubimcu, ali se događa i da se on slučajno otkrije.

Krpelji mogu biti prenositelji većeg broja bolesti, kako ljudi, tako i životinja. Jedna od bolesti o kojoj se, ne bez razloga, mnogo govori je tzv. lajmska bolest. Ova bolest može izazvati teška oštećenja mnogih organa i tkiva, pa čak i s trajnim posljedicama. Ona je prepoznata tek 1975. godine tijekom epidemije u mjestu Lyme, po kome je i dobila ime. Uzročnik je bakterija borrelia burgdorferi koju prenose krpelji i koja se nalazi u njihovoj pljuvački. Zaraza nastaje kada krpelj prilikom uboda povraća svoj crevni sadržaj s bakterijom i pohrani ga izravno u kožu pacijenta. Važno je naglasiti da nije svaki krpelj zaražen ovom bakterijom te stoga nije svaki ujed krpelja potencijalno opasan za razvoj lajmske bolesti.

Krpelja ima po parkovima, livadama, šumama, plažama, izletištima. Najviše ih ima s proljeća, ljeti i s jeseni. Krpelji se najčešće nalaze u travi i napadaju ljude koji borave u prirodi. Ne treba zaboraviti i ulogu domaćih pasa, koji poslije šetnje kroz travu donose krpelje u kuću i stanove. Najčešći su ubodi na nogama, preponama, pazuhu, vratu itd. Mogu oboljeti pacijenti svih uzrasta, zanimanja i oba spola, jer je osjetljivost na bakteriju u pljuvački krpelja opća.

UKOLIKO PRONAĐETE KRPELJA, NE POKUŠAVAJTE GA SAMI IZVADITI, A POGOTOVONEMOJTEUPOTREBLJAVATI ULJE, ALKOHOL I DRUGE TEKUĆINE! UKLANJANJE KRPELJA PREPUSTITE STRUČNOJ OSOBI, I TO ŠTO PRIJE, KAKO BI SE VJEROJATNOST INFEKCIJE MINIMALIZIRALA.

Odstranjenje krpelja se može obaviti u svakoj zdravstvenoj ustanovi (ambulanti, domu

zdravlja, odjeljenju za kožne bolesti i dr.) posebnom tehnikom. Nikako se krpelj ne smije pritiskati u predjelu trbuha, gnječiti ili kidati. Mjesto uboda, poslije odstranjivanja krpelja se dezinficira. Neophodan je i nadzor nad osobama koje su imale ubod krpelja. On se provodi u trajanju od tri mjeseca. Kontrolne preglede obavljati jednom mjesečno ordinirajući liječnik ili u Savjetovalištu za lajmsku bolest koje postoji u nekim mjestima.

Kako se zaštititi od krpelja?

Zaštita ljudi koji borave na zelenim površinama može se ostvariti košenjem trave i uređenjem terena. Krpelj se može uočiti osobnim pregledom kože i odjeće tijekom i poslije boravka na zelenim površinama. Navodno, čisto eukaliptusovo ulje prirodno je sredstvo za odbijanje kukaca, kao i mast od nevena. Od oralnih preparata koji odbijaju kukce poznati su češnjak, cink, te vitamini skupine B.

VAŽNO JE ZAPAMTITI:

1. Obavezno pregledajte tijelo i odjeću nakon boravka u prirodi.
2. Svi krpelji nisu zaraženi uzročnikom lajmske bolesti.
3. Zaražena osoba ne prenosi infekciju na zdravu.
4. Lajmska bolest se liječi ukoliko se otkrije na vrijeme!

DUHOVNI CENTAR O. GERARDA U SOMBORU

Duhovni centar o. Gerarda ustanova je Hrvatske karmelske provincije sv. Josipa. Ustanovljen je 18. studenog 2005. godine sa sjedištem u Somboru. Svrha mu je promicanje specifičnog karmelskog apostolata u skladu s Konstitucijama i Odredbama za primjenu Konstitucija Reda bosonoge braće Blažene Djevice Marije od gore Karmel.

Nazvan je po uzornom karmelskom redovniku-svećeniku o. **Gerardu Tomi Stantiću** (1876. – 1956.) koji je više od pedeset godina živio i djelovao u ozračju crkve i samostana karmelićana u Somboru. Svoje molitve, radosno življen pokornički život i svoju svećeničku djelatnost o. Gerard je utrošio da ljude privuče Malom Isusu i u zajedništvo života s Bogom.

Od 1985. godine pokrenut je postupak za njegovo proglašenje blaženim i svetim koji je 2003. okončan na razini Subotičke biskupije i sada traje pri Dikasteriju (ranije Kongregaciji) za svete u Vatikanu. Posjetitelji Duhovnog centra imaju prigodu bolje se upoznati s likom i djelom sl. Božjega o. Gerarda te mu se preporučiti u svojim životnim potrebama.

Duhovni centar o. Gerarda koji djeluje pri Karmelskom samostanu u Somboru usvojio je u svoj program aktivnosti ono što je još daleke 1905. godine započeo sluga Božji o. Gerard; okupljati vjernike, osobito u korizmene vrijeme, i organizirati za njih prigodne sadržaje kako bi im se duše obnovile u milosti i bolje pripravile za proslavu svetkovine Uskrsa.

Od 1986. godine karmelićani su u svome samostanu uveli svakog korizmenog ponedjeljka takozvane Korizmene duhovne večeri, s prikladnim duhovnim temama za sve vjernike grada Sombora. Te su se Korizmene duhovne večeri najprije održavale u sakristiji crkve, potom u dvorani drugog kata samostana. Kako je sve više vjernika dolazilo na te večeri, uz pristanak Uprave Hrvatskog doma u Somboru, 2000. godine prešlo se u veliku dvoranu istoga Doma. Od 2010. Korizmene duhovne večeri održavaju se u dvorani

Humanitarnog udruženja Nijemaca »St. Gerhard« koje se nalazi kraj župne crkve Uzvišenja Svetoga Križa u Somboru.

Teme koje su bile razmatrane kroz Korizmene duhovne večeri ponedjeljkom od 2008. pa do 2023. su:

- 2008. Molitva u kršćanskom životu
- 2009. Molitva Gospodnja »Oče naš«
- 2010. Ljepota Božjeg poziva
- 2011. Vjerujem – Vjerujemo (1. – 6. članak vjere)
- 2012. Vjerujem – Vjerujemo (7. – 12. članak vjere)
- 2013. Oživjeti dar vjere u Godini vjere (primjer ustrajne vjere 100 godina Karmelskog svjetovnog reda u Somboru)
- 2014. Brak i obitelj u Božjem naumu
- 2015. Sveta Terezija Avilska, život, molitva, nauk
- 2016. Godina Božjeg milosrđa
- 2017. Sedam svetih sakramenta
- 2018. Sedam darova Duha Svetoga
- 2019. Pozvani na svetost
- 2020. Plodovi Duha Svetoga (samo dva susreta, prekid zbog proglašenja pandemije)
- 2023. Terezijanske obljetnice (O životu i rukopisima svete Male Terezije, djevice, klauzurne karmelićanke, Crkvene naučiteljice (1873. – 1897.)).

o. **Zlatko Žuvela**, OCD
vicepostulator i voditelj
Duhovnog centra o. Gerarda

KORIZMENE DUHOVNE VEČERI PONEDJELJKOM - 1 i 5. PREDAVANJE

Nakon trogodišnje stanke uzrokovane pandemijom, ove su se godine u dvoranu Humanitarnog udruženja Nijemaca »St. Gerhard« vratile redovite korizmene duhovne večeri koje organizira Duhovni centar o. Gerarda. Kroz šest korizmenih ponedjeljaka ovi karmelićani govorili su o svetoj Maloj Tereziji, djevici, klauzurnoj karmelićanki, crkvenoj naučiteljici i jednoj od najomiljenijih svetica na svijetu, a čija se 150. godišnjica rođenja (krštenja) i 100. godišnjica proglašenja blaženom obilježava ove godine.

Prvog i petog ponedjeljka predavač je bio o. Zlatko Žuvela. Prvog ponedjeljka (27. 2. 2023.) o. Zlatko je održao predavanje s naslovom »Opjevati milosrđe Božje«. U njemu je govorio o značaju svetičinog nauka za cijelu Crkvu, o njegovoj jednostavnosti, ali i o dubini koju posjeduje. Taj nauk, kojeg se najčešće naziva »mali put« ili »put duhovnog djetinjstva«, i danas je aktualan. O Maloj Tereziji i o »malom

putu« najviše se može saznati iz njezine duhovne autobiografije »Povijest jedne duše«, koja se ubraja među najčitanije knjige u povijesti.

U svojem drugom predavanju (27. 3. 2023.) nazvanom »Najmlađa naučiteljica Crkve«, o. Zlatko je naveo da je Mala Terezija, od ukupno 37 proglašanih crkvenih naučitelja, najmlađa među njima, jer se preselila u Vječnost sa samo 24 godine. Uz to, govorio je o crkvenom naučiteljstvu općenito i o ulozi kojoj »mali put« sv. Male Terezije ima u njemu.

Piše: *Ivan Cuculić*

LJUBAV PREMA BOGU I LJUDIMA KOD SV. MALE TEREZIJE

Ove godine, kao glavna tema na korizmenim susretima, bio je život, lik i djelo sv. Male Terezije.

Tako je i tema trećeg susreta bila sv. Mala Terezija, no u ovom je susretu naglasak bio na ljubavi svetice prema Bogu, a na četvrtom susretu smo slušali o ljubavi sv. Male Terezije prema ljudima.

Tako ova dva susreta čine jednu cjelinu i ponudilo nam je mnoštvo poticaja i primjera kojima se i mi danas možemo okoristiti u našem osobnom duhovnom rastu, ali i u odnosu s ljudima koje svakodnevno susrećemo. Otac Srećko koji je vodio izlaganje u ova dva susreta pozvao se na prvu zapovijed ljubavi koja glasi: »Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim«. Nakon što je pojasnio na što nas poziva ta zapovijed, nastavio je izlaganje tako što je rekao da je upravo ljubav u srcu Terezijine duhovnosti. Osobito je jako ljubila Boga i Isusa, kako se može pročitati i u njezinoj autobiografiji poznatoj kao »Povijest jedne duše«, gdje je sama svetica napisala »Stvorenjima neću dati niti jedan atom svoje ljubavi«, ali je ona zbog svoje velike ljubavi prema Bogu, kako nam govori otac Srećko, i prema ljudima izražavala geste ljubavi. Upravo na taj način, čineći djela ljubavi prema ljudima koje je susretala u svome životu, svetica je izražavala svoju ljubav prema Gospodinu jer je upravo sve činila za Gospodina i zbog Njega. To je poziv i za nas da vidjevši način na koji je sv. Mala Terezija ljubila Gospodina, tako i mi ljubimo Njega, a to ćemo najbolje izvršiti čineći upravo djela ljubavi prema ljudima koje susrećemo u svojoj svakidašnjici.

Piše: *Filip Šimunović*

POVJERENJE I PREDANJE U BOŽJE MILOSRĐE TE KUŠNJE I TRPLJENJA SV. MALE TEREZIJE

Na drugom korizmenom predavanju o. Stjepan Vidak govorio je o povjerenju sv. Male Terezije prema Bogu i o njezinom vrlo velikom predanju u Božje milosrđe. O. Stjepan prvo je govorio o samom pojmu milosrđa, na koji je način ta riječ nastala te što ona zapravo znači. Kada je Bog milosrdan prema nama, On se tada odnosi prema nama onako kako nismo zaslužili. Ako smo sagriješili, spreman nam je oprostiti. Ako smo slabi i bezvoljni, spreman nam je pomoći. Ako mu želimo prići, ako mu se želimo približiti, On nas je u tome istome već pretekao. To je milosrđe – darovati ono što se ne zaslužuje. Zašto? Zbog ljubavi. Bog nas neizmjerljivo ljubi i zbog te nas ljubavi On obasipa svojim milosrđem – svojom, za nas nezasluženom, dobrotom. Sveta Terezija se nije rodila sveta, nego, njezin cijeli život bio je veliko milosrđe ukazano joj od Boga. Sačuvavši je od smrtnog grijeha i od svih životnih stranputica, Bog je Tereziji, kako ona sama svjedoči, već unaprijed sve oprostio. Sve milosti koje je za života dobila, bile su ništa drugo nego dar Božje ljubavi prema njoj, drugim riječima – Božje milosrđe. Da bi Bog bio milosrdan prema nama, potrebno je uzdati se u Boga, imati povjerenja u Boga i često obnavljati svoje predanje Bogu kako bi nam on svoje milosrđe mogao dati. To je posebno važno kada nam u život prije ili kasnije dođu kušnje i trpljenja.

Na posljednjem korizmenom predavanju tema je bila o tome. O. Stjepan razložio je pojam kušnje – ona dolazi od Boga. Bog nas uvodi u razne životne kušnje kako bi nas izgradio. Nikad nas ne kuša izvan naših mogućnosti jer cilj kušnji nije da nas one unazade, nego naprotiv, da, kada ih prevladamo, budemo korak bliže Bogu. Jedna od čestih životnih kušnja jest trpljenje. Trpimo često, više ili manje, zbog raznih stvari. Kao kršćani, trebali bi znati kako se odnositi prema trpljenju i patnji. Za primjer nam je stavljen život svete Terezije. Kada je ona trpjela, trpjela je radi Krista i za Krista. Istinski smisao patnje ne možemo odgonetnuti – ono je otajstvo, no imajući povjerenje u Boga, možemo slijediti primjer Isusa Krista koji polaže svoj život na križu. Sam Bog trpi za nas. Zar nam to ne bi trebalo biti dovoljno da svoje patnje u ljubavi prikazujemo za svoje bližnje, kao što ih je Isus prikazao za nas? Kao što je to činila sv. Mala Terezija, nasljedujmo Gospodina Isusa u svojim trpljenjima i kušnjama te se uzdajmo u Božje milosrđe predavajući svoj život u Božje ruke.

Piše: *Dominik Knežević*

BEĆARCI

*Ja u Crkvi ne gledam u popa,
već u curu garavoga oka.*

*Na što si me navadio diko,
na spavanje i na milovanje.*

*Ženo moja večeras me mani,
a sutra mi cijeli dan divani.*

*Kad sa sjetim da umrijeti moram,
ja sve više po ataru odam.*

*Da je meni kao u nekoga,
lipa žena i kola šarena.*

*E, nemoj diko, nemoj mili rode,
da te kući pijanoga vode.*

*Garav deran svaki je moderan,
garavuša svaka bećaruša.*

Alojzije Firanj

VICEVI

Sretan brak

- Pero, čujem da si već godinu dana sretno oženjen?
- Ma, bježi, ja sam oženjen, a ona je sretna.

Molitva jedne žene

Molim Te, Bože: za mudrost – da razumijem svoga muža, za ljubav – da mu praštam, za strpljenje – za njegovo raspoloženje. Bože, ako Te budem molila za snagu – ubit ću ga. Amen!

Srela se dva prijatelja

- Što radiš?
- Ništa.
- Lijepo zanimanje.
- Jeste, ali velika je konkurencija.

Šef grdi prodavača

- Gdje gledaš slijepče?! Onaj ti je prijavio pet sapuna, a odnio šest!
- Ma briga me, ja sam mu naplatio sedam.

Sretan čovjek

- Znaš li ti prijatelju da sam ja naj sretniji čovjek na svijetu i da imam najbolju ženu u zemlji?
- Eh, tko ne bi bio sretan da mu je žena u zemlji.

Kod zubara

- Otvorite usta, gospođo!
- Oh, hvala doktore!
- Zašto hvala?
- Zato što mi svi drugi govore da ih zatvorim!

Alojzije Firanj

ANEGDOTE

NEMOJ ZALUTATI

Obitelj i sridina u kojoj smo odrastali uvijek je bila ključna za razvoj čovika i za formiranje njegovog pogleda na život. A šira zajednica je uvijek nudila drugačiju sliku koja se razlikovala od kućnog vaspitanja.

Pero i Vranjo sidili su na sokaku i divanili.

»Danas mladi žive puno drugačije nego što se živilo u naše vrime. Ti kompjuteri i mobilni telefoni pomažu njim da znadu sve što se događa i što ima na svitu. A oni stalno gledaju u njih, i kad su zajedno oni gledaju svaki u svoj telefon, misto da divane jedno s drugim«, kaže Pero.

A Vranjo će:

»Ovi škularci kažu jedva čekaju da završe škole, pa da odu u svit raditi, kažu tamo se bolje živi«.

Na to će Pero:

»Nekad se za take kazalo – očo ko ždribe za tuđim kolimак«.

SAME IZABRALE

Nasilje nad ženama sve više zabrinjava ozbiljne i moralne ljude. Sve češće čujemo da je neka žena ozbiljno maltretirana, pa često i lišena života.

Poveo se razgovor o nasilju nad ženama i u kafani. Pero je vodio glavnu rič, bio je jako bisan na muškarce koji se izivljavaju nad slabijim. A Joso će onako iz čoška:

– One su to same izabrale.

– Kako same izabrale da ih neko maltretira i tuče?! – srdito će Pero.

– Sad više nisu u modi kavaljeri i džentlemani, zovu ih papučari.

– Nepristojni i nadmeni imaju prednost, pa nije ni čudo šta se dešava.

MISLI SAMO POZITIVNO?

Danas je jako rašireno mišljenje da treba misliti samo pozitivno, a ignorirati poteškoće i probleme, jer oni nas samo opterećuju, a bez njih se može.

Josip ja pozvao goste na imendan. Društvo je bilo dobro, trpeza puna, a vino je brzo otvorilo divan. Ivan je počeo mudrovati:

– Ljudi su danas pametniji nego prije, oni su optimisti, ne brinu se mnogo i ne misle o onome što bi ih samo sekiralo.

Karla mu na to odgovori:

– Da bi čovik bio uspješan, mora biti i optimist i pesimist.

– Zašto? – začuđeno će Ivan.

– Optimist leti, on će izmisliti avion, a pesimist misli na najgore, on će izmisliti padobran.

Alojzije Firanj

MRAMORNA PLOČA "HILJADARI"

Novoosnovano Hrvatsko kulturno društvo »Miroљjub« nastojalo je što prije izaći iz zgrade »križara« u kojoj su držane prve sjednice Upravnog odbora Društva.

Već 28. veljače 1937. godine, nepuna tri mjeseca nakon osnivačke skupštine, na odborskoj sjednici zapisnički je konstatirano da je zahvaljujući novčanoj posudbi veterinaru **Fabijana Hajdukovića** i odvjetnika **Grge Vukovića**, kao i brojnim manjim nepovratnim

Zapisnik

odbornice sjednice H.K.D. Miroљjub u Somboru, održane dne 28. veljače 1937. g. u 11^h u Križarskom domu (Ulogode Subotica br 5)

Prisutni: Antun Matarić, Franja Strilić, Đ. Laskar Učković, Ivo Kovačević, Grga Pekarić, Stipan Perčetić, Josip Tumbas, Bogdan Stjepan, Joso Rubić, Stjepan Krajnigović, Sima Karas, Ivan Bošnjak Horčinac, Josip Kolić, Josip Dorčić, Joso Krajnigović, Joso Raić, Marko Kovač, Antun Čigrić Peričić, Joso Strilić i Đuka Raić.

Predsjednik Matarić izvještava o svemu što je saznan i sadržava izvještaj, da je odborom nekakvim odlučeno kupiti zgradu u Somboru i isto će biti kupovinom svojina Miroљjub. Događaji u vrijeme kupovine, samo treba tim odlučenoj imati na umu, što prije novac. U tu svrhu policije se treba me okupiti. Imena darovatelja bit će objavljena u Subot. //

hiljadara bit će u domu ispisani na ploči u obliku slika

na stanimama u tom domu (Kovačevića br 2)

Rubini Matarić, Đ. Grga Učković i Joso Strilić
ima predlaže Josipa Kolića da članovima bude
mimo svih se nakon dosta vremena dobiti prima
u iznosom od 1000 dinara
predsjednik razgovoraj sjednice.

Predsjednik:
Matarić Antun

Odvjetnik:
Vuković Grge
Kovačević Ivo

DAROVATELJI HRVATSKOG DOMA MIROЉJUB U SOMBORU	
ĐE. VUKOVIĆ GRGA 6000	PARČETIĆ C.F.R. MISTER 1000
VET. HAJDUKOVIĆ FABIJAN 2000	HORNJAK ĐULA 1000
ĐE. VLAŠIĆ LADISLAV 2000	STRILIĆ PAJA 1000
ĐE. KOZUL MARKO 2000	MATARIĆ ANTUN 1000
STRILIĆ JOSA 2000	STRILIĆ KLARA 1000
KRIŽARSTVO SOMBOR 1500	STRILIĆ FRANJA 1000
H.P.D. NEVEN. SUBOTICA 1000	BUDIMČEVIĆ IVAN 1000
NAPRETK. ZADR. SARAJEVO 1000	KARAS SIMA 1000
MR. PH. SAMARJAY BELA 1000	GLUVIĆ STIPAN 1000
RUBIĆ JOSIP 1000	MATARIĆ FRANJA 1000
MESNER FERDINAND 1000	MATARIĆ ANDRIJA 1000
WILHEIM ANDRIJA 1000	BUČONJIĆ MIJA 1000
KARAJKOV MARKO 1000	BUDIMČEVIĆ JOSO 1000
STRILIĆ SIMA 1000	SIMUNOV IVAN 1000
MATARIĆ P. STIPAN 1000	KRAJNIGER FRANJO
BOGDAN STJEPAN 1000	PERIŠKIĆ STIPAN 1000
MILIĆ FRANJO 1000	BOSNJAK IVAN PRAY
STRILIĆ STIPAN 1000	BOGDAN GUSTAV
KOLIĆ JOSIP 1000	PARČETIĆ ĐIZIKA S.
ZLATARIĆ JERKO 1000	BOSNJAK IVAN M. 1000
ĐŽINIĆ ILIJA 1000	MATARIĆ ANTUN čim 1000
FRANJ FRANJO 1000	

Mramorna ploča sa imenima članova i društava koji su dali novčane priloge za kupovinu zgrade Društva.

prilozima članova Društva, kupljena zgrada u Ulici Prote Kovačića br. 2 (srušena, sada parking u Njegoševoj ulici).

Na Upravnom odboru riješeno je da imena svih članova koji su nepovratno dali tisuću ili više dinara, tzv. hiljadari, budu upisana na mramornoj ploči kao dobrotvori Društva.

Marija F. Matarić

JAKO JE LIJEPO VESLATI »MARATON«

U želji da se malo bolje upoznamo, ovaj put s »Maratonom lađarica«, koji se odigrava u četvrtak pred drugi vikend u osmome mjesecu, i u nadi da će nam se ove godine priključiti nove djevojke i žene kako bi, kao i do sada, dostojno predstavljale naš Dom, prikazujem vam neke izvode iz pravilnika »Maratona«.

»Maraton lađarica' je kulturno sportsko-turistička manifestacija i natjecanje koje organizira Udruga lađara Neretve i Organizacijski odbor 'Maratona lađarica'.

Natjecanje se održava u tradicionalnoj neretvanskoj lađi, dužine 10 km, rutom od Grada Metkovića do Grada Opuzena.

U lađi koja sudjeluje na 'Maratonu lađarica' od opreme je dopušteno imati vesla, parić, zastavu, dasku za zastavu, držač za parić, sjedalice ('kušine') za sjedenje veslačica, kantu, posudu i/ili pumpicu za izbacivanje vode, akumulator za istu, te napitke za veslačice.

U lađi se tijekom 'Maratona lađarica' može nalaziti isključivo do 11 veslačica i paričarka.

Za vrijeme 'Maratona lađarica' mogu se u istoj lađi međusobno izmijenjati veslačice i paričar, uz uvjet da u istom trenutku ne smije veslati više od deset veslačica.

U lađi može biti prijavljen samo 1 profesionalac.

Maloljetne osobe mogu nastupiti na 'Maratonu lađarica' isključivo uz pismeno dopuštenje roditelja, staratelja ili udomitelja. Svi sudionici na '7. Maratonu lađarica' moraju znati plivati, biti liječnički pregledani i osigurani.

Uloga veslačica je veslanje lađe. 'Maraton lađarica' se vesla s karakterističnim neretvanskim drvenim veslima za neretvanske trupe. U lađi svaka temeljna udruga/ekipa može imati rezervna vesla. 'Maraton lađarica' se vesla isključivo u sjedećem položaju.

Uloga paričara (ili kormilara) je paričarenje (kormilarenje) lađe, i to isključivo s parićem (kormilom). Parić mora biti izrađen od drveta, oblikom sličan veslu i ne kraći od 3.80 m.«

Nekoliko godina unazad je na osnovu originalnih nacрта neretvanske lađe brodogradilište u Somboru izradilo neretvansku lađu u kojoj trenutno treniraju momci i djevojke sportske sekcije HKUD-a »Vladimi Nazor« – »Salašari somborski«. Lijepo ju je veslati podjednako na našem Velikom bačkom kanalu kao i na Neretvi.

»Djevojke s cvijetom u kosi«, kako popularno nazivaju našu žensku ekipu na Neretvi, su žene, majke, kraljice različitih uzrasta i zvanja. Treninge održavamo na Velikom bačkom kanalu u okolini Sombora koji je prokopan 1882. godine i zvao se po caru **Francu Josipu** koji je kanalisao i Neretvu te je to još jedna spona »Salašara« i Neretve.

Molimo sve zainteresirane da se jave pročelniku sportske sekcije i kapetanu muške ekipe **Gašparu Matariću** ili kapetanici ženske ekipe **Mariji P. Mandić** (063/593068) kako bi krenuli sa zajedničkim zaveslajima, bilo imali ili nemali iskustva s veslanjem do sada

Marija P. Mandić rođena Matarić

PRVI MEMORIJAL »FRANJA I PAVLE MATARIĆ«

Nakon tri desetljeća i 30 odigranih šahovskih turnira pod nazivom Memorijal »Franja Matarić«, u organizaciji HKUD-a »Vladimir Nazor«, ove 2023. godine dodano je ime preminulog **Pavla Matarića**, pročelnika sportske sekcije i dugogodišnjeg organizatora ovih turnira.

Prvi memorijal »Franja i Pavle Matarić« odigran je u periodu od 25. siječnja do 13. veljače 2023. godine po »švicarskom sistemu«, devet kola, tempo igre 60 minuta po igraču, a sudio je **Radomir Kovačić**, savezni sudac. Na turniru je sudjelovalo 25 šahista iz Sombora, Lemeša i Apatina. Najmlađi sudionici bili su desetogodišnja **Lea Kokai** i jedanaestogodišnji **Mihajlo Stojanović**, a najstariji, s 87 godina, dr. **Đorđe Đurošev**.

Nakon zanimljive igre, kao najugodnije iznenađenje, prvo mjesto osvojio je debitant – sedamnaestogodišnji **Vojin Popović**, drugo mjesto osvojio je **Jurica Glamuzina**, dok je treće mjesto osvojio **Drago Kurčubić**, raniji višegodišnji pobjednik.

Pobjednicima turnira uručeni su pehari koje je u ime organizatora, HKUD-a »Vladimir Nazor«, predao predsjednik **Mata Matarić**. Simultanku na 12 tabli odigrao je Fide majstor i trener **Josip Dekić** koji je pobijedio s rezultatom 10,5 prema 1,5 (pobjedu je izborio **Atila Kovač**, a **Zoran Babac** remizirao).

Privedio: *Zoran Čota*
Foto: *Penal.025*

IZBORNI PREDMET HRVATSKI JEZIK S ELEMENTIMA NACIONALNE KULTURE

ZAŠTO?

- njegovanje hrvatskoga jezika
- čuvanje tradicije
- upoznavanje i čuvanje kulturne baštine i povijesti Hrvata u Republici Srbiji
- upoznavanje baštine i povijesti Republike Hrvatske
- razvijanje svijesti o značaju uloge jezika u očuvanju nacionalnoga identiteta
- razvijanje višejezičnosti
- njegovanje interkulturalnosti kao načina života u suvremenom društvu
- povlastice pri upisu na fakultete u Republici Hrvatskoj

KAKO?

Škole imaju obvezu anketirati roditelje putem jedinstvenoga upitnika koji sadrži mogućnost izbora 15 jezika/govora nacionalnih manjina i osigurati sve potrebne informacije.

Anketiranje se vrši na kraju svake školske godine, a nastava izbornoga predmeta počinje naredne školske godine.

Minimalan broj učenika za održavanje nastave je 15. U slučaju manjega broja učenika, skupine će biti kombinirane.

Hrvatsko nacionalno vijeće osigurat će dodatnu podršku u vidu:

- izvrsnih autorskih udžbenika
- stručnoga osposobljavanja nastavnika
- sufinanciranja nezaboravnih studijskih putovanja i ljetovanja
- darova učenicima

Omogućite svojem djetetu upoznati svoje podrijetlo, običaje, kulturu, glazbu, tradiciju! Omogućite mu upoznati Republiku Hrvatsku! Pružite mu priliku steći nova prijateljstva i proširiti vidike!

TKO?

Predmet mogu izučavati pripadnici bilo koje nacionalne zajednice koji nastavu pohađaju na srpskome jeziku 1. - 8. razreda.

Mjesta koja su do sada iskoristila mogućnost izučavanja predmeta su: Monoštor, Sonta, Sot, Srijemska Mitrovica, Vajska, Plavna, Bezdan, Bereg, Tavankut, Đurđin, Žednik i Sombor.

**Prijavite se
kako bi se ovaj predmet
izučavao i u Vašem mjestu
i školi!**

